

WOJEWODA MAZOWIECKI

Warszawa, 18 października 2016 r.

WPS-I.431.1.24.2016.RS

**Pani
Renata Staruch
Dyrektor
Ośrodka Pomocy Społecznej
Dzielnicy Wawer
m. st. Warszawy**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 127 ust. 1 w związku z art. 22 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 930, z późn. zm.) oraz rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. Nr 61 poz. 543 z późn. zm.), inspektorzy Wydziału Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie przeprowadzili w dniach od 3 do 7 października 2016 roku kontrolę kompleksową w kierowanym przez Panią Ośrodku Pomocy Społecznej.

Przedmiotem kontroli był stan zatrudnienia i kwalifikacje zatrudnionej kadry, prawidłowość przyznawania zasiłków stałych oraz sposób kierowania do domów pomocy społecznej i ustalania odpłatności za pobyt w dps z uwzględnieniem działań podejmowanych w celu ustalenia możliwości partycypacji w kosztach pomocy osób zobowiązanych do jej udzielania.

W związku z kontrolą, której szczegółowe wyniki zostały przedstawione w protokole kontroli, podpisanym przez Panią bez zastrzeżeń w dniu 07.10.2016 r., przekazuję Pani niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Na dzień kontroli w Ośrodku pracownicy socjalni zatrudnieni byli (w przeliczeniu na etaty) w liczbie 27,75 etatów. Podczas kontroli ustalono, że teren Dzielnicy Wawer m. st. Warszawy zamieszkuje 70 483 mieszkańców (stan na dzień 30.06.2016r.). Na jednego pracownika socjalnego przypada około 2 540 mieszkańców Dzielnicy oraz średnio 40 środowisk objętych pomocą.

W związku z powyższym Ośrodek spełnia wymóg zatrudnienia wskazany w art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej, tj. jeden pracownik socjalny na nie więcej niż 2 tysiące mieszkańców lub 50 środowisk.

Zespół kontrolny dokonał analizy akt osobowych wszystkich pracowników socjalnych oraz kierowników działów merytorycznych zatrudnionych w Ośrodku (kadra kierownicza, główny księgowy, pracownicy socjalni).

W czasie kontroli stwierdzono, że spełnia Pani wymagania dotyczące wykształcenia i doświadczenia zawodowego, określone w art. 122 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca o pomocy społecznej, posiadając wymagany ustawowo staż pracy w pomocy społecznej, ukończone studia wyższe oraz specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej.

Zastępca Dyrektora posiada kwalifikacje zgodne z wymogami określonymi w rozporządzeniu Rady Ministrów z 18 listopada 2014r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych (t. j. Dz. U. z 2014r. poz. 1786).

Osoba zatrudniona na stanowisku Głównej Księgowej spełnia wymagania w zakresie posiadanego wykształcenia, określone w art. 54 ust 2 pkt 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t. j. Dz. U z 2013 r., poz. 885, z późn. zm.)

Skontrolowani pracownicy zatrudnieni na stanowiskach pracowników socjalnych posiadają uprawnienia do wykonywania zawodu na podstawie art. 116 ust. 1 oraz art. 156 ustawy o pomocy społecznej, za wyjątkiem jednej osoby zatrudnionej na stanowisku pracownika socjalnego od 13.04.2015 r.

W trakcie kontroli sprawdzeniu poddano dokumentację 20 prowadzonych spraw losowo wybranych osób, otrzymujących w latach 2015-2016 zasiłek stały, w zakresie oceny kompletowania dokumentacji stanowiącej podstawę rozstrzygnięcia sprawy, poprawności sporządzanych rodzinnych wywiadów środowiskowych, ustalania uprawnień do zasiłków stałych, ich wysokości, prawidłowości wydawanych decyzji administracyjnych, sposobu realizacji pracy socjalnej.

Ustalanie uprawnień do udzielania pomocy w formie zasiłku stałego każdorazowo odbywało się na wniosek strony.

Prowadząc postępowania ustalające uprawnienia świadczeniobiorców każdorazowo sporządzano wywiady środowiskowe. Były one przeprowadzane w terminach określonych w § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 czerwca 2012 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego oraz rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 sierpnia 2016 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego.

Wywiady środowiskowe zawierały diagnozę oraz opis sytuacji osób i rodzin korzystających ze wsparcia OPS.

W przypadku osób korzystających ze stałych form pomocy takich jak otrzymywany zasiłek stały, za wyjątkiem 1 przypadku (sprawa pana E. S.), każdorazowo przestrzegano zapisu art. 107 ust. 4 ww. ustawy w zakresie sporządzania aktualizacji wywiadu nie rzadziej niż co 6 miesięcy.

Do wywiadów środowiskowych dołączano niezbędne dokumenty oraz oświadczenia, w tym oświadczenia o stanie majątkowym zgodnie z zapisami art. 107 ust. 5b ustawy o pomocy społecznej. Ponadto Ośrodek sprawdzał czy osoby pobierające zasiłek stały nie pobierały świadczeń z systemu emerytalno-rentowego z ZUS.

Skontrolowane decyzje administracyjne zawierały wszystkie niezbędne elementy wskazane w art. 107 § 1 i § 3 k.p.a. Prawidłowo oznaczony był organ wydający, wskazana była podstawa prawna, rozstrzygnięcie, faktyczne i prawne uzasadnienie oraz pouczenie. Wszystkie decyzje wydawano w terminach, o których mowa w art. 35 i 36 k.p.a. Decyzje były prawidłowo dostarczane – w dokumentacji stwierdzono zwrotne ich potwierdzenia.

Zasiłki przyznawane były w prawidłowej wysokości i odpowiedni okres czasu – bezterminowo lub na okres obowiązywania orzeczenia o stopniu niepełnosprawności.

Analiza spraw pod kątem dokumentowania pracy socjalnej realizowanej na rzecz osób korzystających z pomocy w formie zasiłków stałych wykazała, iż kwestionariusze wywiadów środowiskowych generalnie zawierały informacje na temat pracy socjalnej. Ponadto niektóre akta uzupełniane były notatkami służbowymi sporządzanymi na okoliczność działań podejmowanych przez pracowników w ramach pracy socjalnej w środowisku.

W 2 przypadkach (sprawa Pani T. Ł oraz Pana B. M.) Ośrodek dokonał prawidłowego rozstrzygnięcia co do istoty okresu przyznania świadczenia, jednak z formalnego punktu widzenia stwierdzono nieprawidłowości w prowadzonych postępowaniach. OPS powinien wszcząć postępowanie w sprawie, następnie je zawiesić na podstawie art. 97 § 1 pkt 4 k.p.a. w związku z art. 14 ustawy o pomocy społecznej do czasu przedłożenia prawomocnego orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, po czym wznowić postępowanie i wydać decyzję będącą „kontynuacją” wcześniejszej. Co do zasady bowiem w pomocy społecznej nie przyznaje się świadczeń za okres poprzedzający miesiąc złożenia formalnego wniosku. Dyrektor Ośrodka poinformował zespół kontrolujący, że w 2016 r. pracownicy socjalni po odbytym szkoleniu zostali zobowiązani do stosowania wskazanego powyżej trybu postępowania w przypadku tzw. „kontynuacji” zasiłku stałego, jednakże do dnia kontroli w OPS nie wystąpiła ani jedna sytuacja, która Ośrodek zastosowałby wskazany tryb postępowania.

Zbieranie dokumentów w celu kierowania do domów pomocy społecznej odbywało się na podstawie wniosków osób ubiegających się o tę formę pomocy, jak również bez ich zgody na podstawie postanowień sądowych. Ośrodek prawidłowo kompletował dokumentację stanowiącą podstawę rozstrzygnięcia sprawy, poprawnie sporządzał rodzinne wywiady środowiskowe, badał sytuację osób zobowiązanych do alimentacji.

W postępowaniach prowadzonych w celu kierowania do domów pomocy społecznej na terenie Miasta Stołecznego Warszawy rola Ośrodka Pomocy Społecznej sprowadza się do kompletowania dokumentów osób ubiegających się o tę formę pomocy, a wszelkie decyzje w sprawie wydaje Warszawskie Centrum Pomocy Rodzinie.

W toku kontroli stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Ośrodek zatrudniał na stanowisku pracownika socjalnego 1 osobę, która nie posiadała kwalifikacji wskazanych w art. 116 ustawy o pomocy społecznej oraz rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 stycznia 2008 r. w sprawie specjalności przygotowującej do zawodu pracownika socjalnego realizowanej w szkołach wyższych (Dz. U. z 2008r. Nr 27, poz. 158), ponieważ nie zrealizowała w toku nauki wymaganej liczby 330 godzin przedmiotów wskazanych w rozporządzeniu oraz 240 godzin praktyk zawodowych.
2. W 2 sprawach dotyczących tzw. „kontynuacji” wypłaty zasiłku stałego Ośrodek dokonał prawidłowego rozstrzygnięcia co do istoty uprawnień, ale z formalnego punktu widzenia stwierdzono nieprawidłowości w prowadzonym postępowaniu. Co do zasady ustawa o pomocy społecznej nie przewiduje przyznawania pomocy wstecz - za okres sprzed daty złożenia wniosku, a wymagane wnioski zostały w tych przypadkach przyjęte po terminie przyznania zasiłku stałego na kolejny okres.

Za stwierdzone nieprawidłowości odpowiedzialność ponosi Dyrektor kontrolowanej jednostki.

W celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości zwracam się do Pani Dyrektor o realizację następujących zaleceń pokontrolnych:

1. Zapewnić zatrudnianie na stanowiskach pracowników socjalnych wyłącznie osób posiadających kwalifikacje określone w art. 116 ustawy o pomocy społecznej oraz w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 stycznia 2008r. w sprawie specjalności przygotowującej do zawodu pracownika socjalnego realizowanej w szkołach wyższych (Dz. U. z 2008 r. Nr 27, poz. 158).

2. Zapewnić prowadzenie wszystkich spraw uzależnionych od rozstrzygnięcia innego organu zgodnie z procedurą wskazaną w k.p.a. W przypadku „kontynuacji” wypłaty zasiłku stałego Ośrodek powinien na wniosek strony lub z urzędu wszcząć postępowanie, następnie zawiesić je na podstawie art. 97 § 1 pkt 4 kpa w związku z art. 14 ustawy o pomocy społecznej, po czym po uzyskaniu kolejnego orzeczenia o stopniu niepełnosprawności wznowić postępowanie i wydać decyzję merytoryczną.

Pouczenie:

Zgodnie z art. 128 ust.2 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tj. Dz.U. z 2016 r. poz. 930, z późn. zm.) jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo kontrolowana jednostka może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia.

W przypadku nie zgłoszenia lub nieuwzględnienia zastrzeżeń przez Wojewodę Mazowieckiego należy **w terminie 30 dni powiadomić o sposobie realizacji zaleceń Wydział Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego**, a w przypadku ich uwzględnienia należy mieć na uwadze zmiany wynikające z powyższego faktu.

Ponadto informuję, że zgodnie z przepisem art. 130 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej ***kto nie realizuje zaleceń pokontrolnych – podlega karze pieniężnej w wysokości od 200 do 6 000 zł.***

z up. WOJEWODY MAZOWIECKIEGO

Marcin Wodziński

Zastępca Dyrektora

Wydziału Polityki Społecznej